

Luftforurening

Det mener Enhedslisten

Luftforurening er knyttet til køretøjer, skibe, brændeovne, fra erhvervsvirksomheder og fra energiproduktion – samt hvad der blæser ind over grænserne.

- Gennem vor **trafikpolitik** reduceres bil- og godstransport på vejene og dermed luftforureningen suppleret med forbedrede vilkår for cyklister samt billigere og bedre kollektiv transport
- Den bilpark som skal køre, skal omlægges til el og brint – som med tiden bliver produceret fossilfrit og dermed bidrager denne transport ikke til luftforureningen. Lastbiler skal i første omgang omstilles til gas.
- Skrappere krav til **ren luft zonerne**, så de mest forurenende person- og varebiler (samt lastbiler og busser) fjernes. Derudover skal alle de kommuner der ønsker det, have mulighed for at indføre miljøzoner i deres byer. Alle dieselkøretøjer skal have partikelfiltre
- **Citylogistik**, som betyder, at varer til byen leveres udefra til større centraler og så leveres ind til byens butikker i mindre (eldrevne) varebiler – fx via socialøkonomiske virksomheder
- Øgede krav til skibes udledning
- **Kraftværkerne skal afvikles og vi skal overgå til vedvarende energi** – uden biomasse (træpiller giver både luftforurening og CO2). Der henvises til vor energi- og klimapolitik.
- Brændeovne skal ikke bruges, hvor der er kollektiv varmforsyning. Dette kan reguleres via forbud og afgifter. En afgift kan differentieres efter om den står i et område som allerede har en kollektiv energiforsyning (fjernvarme eller naturgas) og efter hvor god en ovn det er. I område 4 (uden nogen kollektiv forsyning) og hvor man kan være helt afhængig af et brændefyr, kan afgiften i princippet være 0.

Vores resultater

Det er generelt umuligt at komme igennem med begrænsende tiltag på transportområdet. Med **trafikmilliarden** har vi dog kunnet komme igennem med at fremme alternativer til bilkørsel (letbanetiltag, lavere billetpriser mm). **Togfonden** vil ligeledes have positiv effekt på luften, da den betyder øget elektrificering – og kan udkonkurrere nogen biltransport.

På energiområdet er vi med i energiaftalen, der samlet skal nedsætte energiforbruget og øge vedvarende energi, hvilket også har positiv effekt på luften.

De andre partier

Ingen andre partier har været villige til at drøfte tiltag, der begrænser biltrafikken. Tværtimod droppede SRSF-regeringen såvel betalingsringen som lastbilafgiften.

På trafikområdet fungerer flere forskellige trafikforlig. Den med flest penge er trafikforliget fra 2009, hvor V, K, DF, RV, S og SF er med. Midlerne går til såvel motorveje som kollektiv trafik. Nettoeffekten af denne aftale er sort med flere biler og øget luftforurening.

Baggrundsviden

- **Mange kilder til forurening.** Fælles for køretøjer, skibe, kraftværker og brændeovne er, at de bruger brændstoffer til at skabe energi. Brændstofferne kan være dieselolie, benzin eller kul, der er fossile brændstoffer, eller træ og halm, der er biobrændstoffer. Busser, taxaer og privatbiler udgør den største kilde til partikelforureningen i byerne. Dieselkøretøjer uden partikelfilter er særlig problematisk. I parcelhuskvarterer uden for byerne, bidrager brændeovne også til luftforureningen og for nylig har en undersøgelse vist, at landbruget også i høj grad bidrager til sundhedsskadelige ammoniakdampe.

- **Fra udslip til forurening er en kompleks proces.** Luftforurening starter med en aktivitet, for eksempel forbrænding i et kraftværk eller i en bilmotor. Forbrændingen producerer energi men giver også et udslip af kemiske stoffer. Stofferne bæres med vinden, omdannes undervejs ved kemiske processer i luften og sætter sig på planters overflade, kommer ned i lungerne og forstyrrer iltbalancen i søer og åer.
- **Skadelige stoffer for mennesker og miljø.** Ved forbrændingen sendes en række stoffer ud i luften. Blandt andet svovl, kvælstofoxider og partikler. I store koncentrationer er disse stoffer skadelige for mennesker og for miljø. En række af de stoffer, der udledes, er i sig selv skadelige. Andre stoffer reagerer kemisk med hinanden og danner nye, skadelige stoffer. Sundhedskonsekvenserne fra biltrafikkens forurening er ganske alvorlige og medfører hvert år tusindvis af tilfælde af astma, bronkitis og andre luftvejssygdomme samt kræft og for tidlig død. Udover at påvirke borgernes livskvalitet negativt, koster forureningen også samfundet milliarder hvert år i nedsat arbejdssevne og sundhedsomkostninger
- **Grænseværdier og ren luft zoner.** I Danmark er grænseværdierne for luftforurening nærmest konsekvent overskredet på en lang række trafikerede veje. Alene i København overskrider luftforureningen grænseværdierne for sundhedsskadeligt partikler på 35 københavnske vejstrækninger og omkring søerne er luftkvaliteten så sundhedsskadelig, at beboerne bliver anbefalet at holde vinduerne lukket i dagtimerne. De såkaldte ren luft zoner har i en årrække været indført i København, Aarhus, Odense og Aalborg. De omfatter dog alene (ældre) lastbiler og busser, idet disse skal være bedre end Euro 3 kravene for at måtte køre inden for zonerne (Euro betegnelsen er emissionsnormer, som fastsætter grænseværdier for, hvor meget emission af forskellige luftforureninger, der må udledes). De seneste emissionskrav for person- og varebiler er nu fastlagt i den såkaldte Euro 6 norm, der gælder for nyregistrerede køretøjer fra september 2015. Der bliver ofte sammenlignet med Berlin, hvor alle dieselmotorer (person- og varebiler samt lastbiler og busser) til og med Euro 3 og alle benzindrevne person- og varebiler til og med Euro 0 ikke må køre i miljøzonen.
- **Global og dansk lovgivning om udledninger.** Gennem lovgivning er der sat grænser for, hvor meget fx et kraftværk må udlede af de forskellige stoffer. Der er indført miljøzoner, der indebærer at ældre lastbiler og busser skal have partikelfilter og alle virksomheder skal have en miljøgodkendelse. Forurening fra brændeovne er et voksende problem.
- **Brændeovne.** Især Det Økologiske Råd har sat fokus på, at brændeovne er kilde til stor luftforurening. Især de dårlige brændeovne som anvendes i byerne. Der findes svanemærkede brændeovne som bør fremmes. Der er forslag om, at der enten kan lægges afgift på selve ovnen ved køb (fx kan svanemærkede så gøres afgiftsfrie) og/eller en årlig afgift på brugen (knyttet til den obligatoriske betaling for skorstensfejer).

Nyttige links

DØR: www.ecocouncil.dk/trafik-24?id=1255

Miljøstyrelsen:

www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Luft/Hvad_er_luftforurening/Hvor_kommer_luftforureningen_fra/

Luftforurening

I linket www.trafikdage.dk/papers_2013/131_SteenSolvangJensen.pdf har Institut for Miljøvurdering, Aarhus Universitet (Roskilde) set på effekten ved at indføre versioner af en Berliner-model i København), dvs. hvor der også stilles krav til person- og varebiler.

Kontakt Karl Vogt-Nielsen / elkavn@ft.dk / 3337 5071